

**LEGE
cu privire la secretul de stat**

nr. 245-XVI din 27.11.2008

Monitorul Oficial nr.45-46/123 din 27.02.2009

* * *

C U P R I N S

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

- Articolul 1. Noțiuni
- Articolul 2. Scopul și sfera de aplicare a legii
- Articolul 3. Legislația cu privire la secretul de stat
- Articolul 4. Sistemul național de protecție a secretului de stat
- Articolul 5. Atribuțiile autorităților publice în domeniul protecției secretului de stat

**Capitolul II
ATRIBUIREA INFORMAȚIILOR LA SECRET DE STAT**

- Articolul 6. Principiile de atribuire a informațiilor la secret de stat și de secretizare a acestor informații
- Articolul 7. Informațiile atribuite la secret de stat
- Articolul 8. Informațiile care nu se atribuie la secret de stat
- Articolul 9. Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat
- Articolul 10. Nomenclatoare departamentale de informații care urmează a fi secretizate

**Capitolul III
SECRETIZAREA ȘI DESECRETIZAREA INFORMAȚIILOR**

- Articolul 11. Gradele de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat și parafele de secretizare pentru purtătorii materiali de asemenea informații
- Articolul 12. Modul de secretizare a informațiilor
- Articolul 13. Termenele de secretizare a informațiilor
- Articolul 14. Mențiunile aplicate pe purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat
- Articolul 15. Modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat
- Articolul 16. Limitarea drepturilor de proprietate ale persoanelor juridice și cetățenilor asupra informațiilor în legătură cu secretizarea lor
- Articolul 17. Contestarea deciziei de secretizare a informațiilor
- Articolul 18. Desecretizarea informațiilor

**Capitolul IV
DISPUNEREA DE INFORMAȚII ATRIBUITE LA SECRET DE STAT**

- Articolul 19. Transmiterea reciprocă a informațiilor atribuite la secret de stat între autoritățile publice și alte persoane juridice
- Articolul 20. Transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat în legătură cu efectuarea unor lucrări comune și a altor lucrări
- Articolul 21. Transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat altor state sau organizațiilor internaționale

**Capitolul V
PROTECȚIA SECRETULUI DE STAT**

- Articolul 22. Organele de protecție a secretului de stat

- Articolul 23. Condițiile de păstrare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat
- Articolul 24. Perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat
- Articolul 25. Refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat
- Articolul 26. Verificarea cetățenilor în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat
- Articolul 27. Suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat
- Articolul 28. Modul special de acces la secretul de stat
- Articolul 29. Obligațiile cetățeanului privind nedivulgarea secretului de stat
- Articolul 30. Restrângerea exercițiului unor drepturi ale cetățeanului în legătură cu dreptul de acces și accesul la secretul de stat
- Articolul 31. Compensațiile acordate cetățenilor în legătură cu efectuarea lucrărilor legate de accesul la secretul de stat
- Articolul 32. Certificatul de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat
- Articolul 33. Protecția secretului de stat în caz de schimbare a funcțiilor subiecților raporturilor juridice
- Articolul 34. Protecția secretului de stat în cadrul ședințelor judiciare
- Articolul 35. Protejarea tehnică și criptografică a informațiilor atribuite la secret de stat. Certificarea mijloacelor de protejare a informațiilor atribuite la secret de stat
- Articolul 36. Finanțarea măsurilor de protecție a secretului de stat

Capitolul VI
CONTROLUL PRIVIND ASIGURAREA PROTECȚIEI SECRETULUI DE STAT
ȘI RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE
LA SECRETUL DE STAT

- Articolul 37. Controlul privind asigurarea protecției secretului de stat
- Articolul 38. Răspunderea pentru încălcarea legislației cu privire la secretul de stat

Capitolul VII
DISPOZIȚII FINALE

- Articolul 39. Intrarea în vigoare. Îndatoririle Guvernului
- Articolul 40. Abrogări

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni

În sensul prezentei legi se definesc următoarele noțiuni:

certificat de securitate – document ce atestă dreptul persoanei juridice, cu excepția autorității publice, de a desfășura activități ce țin de utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, de crearea mijloacelor de protejare a informației, de realizarea măsurilor și/sau prestarea serviciilor de protecție a secretului de stat;

dreptul de acces la secretul de stat – dreptul persoanei fizice de acces la secretul de stat, iar al persoanei juridice – de a efectua lucrări cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, perfectat în modul stabilit;

grad de secretizare – categorie ce caracterizează importanța informațiilor atribuite la secret de stat, gradul de limitare a accesului la ele și gradul de protecție a lor de către stat;

mijloace de protejare a informațiilor – mijloace tehnice, criptografice, de program și de altă natură menite să protejeze informațiile atribuite la secret de stat, mijloacele prin care acestea sînt realizate, precum și mijloacele de verificare a eficienței protejării informațiilor;

parașă de secretizare – mențiune aplicată pe purtătorul material de informații atribuite la secret de stat și/sau indicată în documentația de însoțire a acestuia, care atestă gradul de secretizare a informațiilor conținute de purtător;

pierderea informațiilor atribuite la secret de stat – ieșirea, inclusiv temporară, din posesia sau folosirea legală a informațiilor atribuite la secret de stat drept rezultat al pierderii, sustragerii sau distrugerii neautorizate a acestora;

protecția secretului de stat – complex de măsuri organizatorico-juridice, tehnico-inginerești, criptografice, operative de investigații și de altă natură, destinate prevenirii divulgării sau pierderii informațiilor atribuite la secret de stat;

purtători materiali de informații atribuite la secret de stat – obiecte materiale, inclusiv câmpuri fizice, în care informațiile atribuite la secret de stat sînt expuse în formă de texte, semne, simboluri, imagini, semnale, soluții tehnice, procese etc.;

secret de stat – informații protejate de stat în domeniul apărării naționale, economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, a căror divulgare neautorizată sau pierdere este de natură să aducă atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova.

Articolul 2. Scopul și sfera de aplicare a legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic de protecție a secretului de stat în scopul asigurării intereselor și/sau securității Republicii Moldova. Protejarea secretului de stat se realizează prin organizarea sistemului național de protecție a secretului de stat.

(2) Prevederile prezentei legi sînt executorii și pentru cetățenii străini și apatrizii care și-au asumat obligația sau sînt obligați, conform statutului lor, să execute prevederile legislației Republicii Moldova cu privire la secretul de stat.

(3) Informațiile transmise Republicii Moldova, ce constituie secret al unui stat străin sau al unei organizații internaționale, sînt protejate în modul stabilit de prezenta lege. În cazul în care tratatul internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi referitoare la protecția secretului unui stat străin sau al unei organizații internaționale, se aplică prevederile tratatului internațional.

Articolul 3. Legislația cu privire la secretul de stat

Legislația cu privire la secretul de stat are la bază Constituția Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte normative ce reglementează protecția secretului de stat, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 4. Sistemul național de protecție a secretului de stat

(1) Sistemul național de protecție a secretului de stat include totalitatea organelor de protecție a secretului de stat, a metodelor și mijloacelor de protejare a informațiilor și a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, precum și totalitatea măsurilor întreprinse în acest domeniu.

(2) Sistemul național de protecție a secretului de stat vizează:

a) protecția juridică – ansamblul prevederilor conținute în actele legislative și normative ce reglementează protecția secretului de stat;

b) protecția prin măsuri procedurale – ansamblul reglementărilor prin care deținătorii de informații atribuite la secret de stat stabilesc măsuri interne de lucru și de ordine interioară în vederea realizării protecției informațiilor;

c) protecția fizică – ansamblul activităților de pază, de asigurare a securității și de apărare a informațiilor atribuite la secret de stat prin măsuri și mijloace de control fizic;

d) protecția sistemelor informaționale și de telecomunicații – ansamblul activităților de asigurare a securității informațiilor atribuite la secret de stat prin aplicarea metodelor și mijloacelor criptografice și tehnice de protecție a informațiilor, precum și a procedurilor tehnico-organizatorice;

e) protecția personalului – ansamblul verificărilor și al măsurilor ce vizează cetățenii cărora li se perfectează dreptul de acces la secretul de stat sau care au acces la acesta în scopul prevenirii și înlăturării riscurilor pentru securitatea și protecția secretului de stat.

(3) Sistemul național de protecție a secretului de stat este destinat:

a) să prevină accesul neautorizat, divulgarea și pierderea secretului de stat;

b) să identifice împrejurările, precum și persoanele care, prin acțiunile sau inacțiunile lor, pot pune în pericol securitatea secretului de stat;

c) să garanteze că informațiile atribuite la secret de stat sînt accesibile exclusiv persoanelor îndreptățite să le cunoască în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau în baza unui alt temei legal;

d) să asigure securitatea sistemelor de telecomunicații, a sistemelor informaționale și a rețelelor de transmitere a secretului de stat.

Articolul 5. Atribuțiile autorităților publice în domeniul protecției secretului de stat

(1) Parlamentul:

- a) reglementează din punct de vedere legislativ relațiile în domeniul secretului de stat;
- b) stabilește atribuțiile persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Secretariatului Parlamentului privind asigurarea protecției secretului de stat în Parlament;
- c) exercită controlul parlamentar asupra executării legislației privind secretul de stat.

(2) Președintele Republicii Moldova:

- a) încheie tratate internaționale privind utilizarea în comun și protecția informațiilor atribuite la secret de stat;
- b) stabilește atribuțiile persoanelor responsabile de asigurarea protecției secretului de stat în cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova;
- c) în limita competențelor sale, exercită alte atribuții ce țin de soluționarea problemelor care apar în legătură cu secretizarea, desecretizarea și protecția informației.

(3) Guvernul:

- a) organizează executarea prezentei legi;
- b) aprobă structura, componența și regulamentul Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat;
- c) aprobă Nomenclatorul persoanelor cu funcții de răspundere cu împuterniciri de atribuire a informațiilor la secret de stat, precum și Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat;
- d) încheie acorduri interguvernamentale privind protecția reciprocă a informațiilor atribuite la secret de stat;
- e) aprobă Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice;
- f) aprobă Regulamentul cu privire la obiectivele cu regim special, lista obiectivelor cu regim special, lista obiectivelor a căror vizitare este temporar interzisă cetățenilor străini;
- g) stabilește tipurile de compensații, mărimea și modul de acordare a acestora cetățenilor care efectuează lucrări legate de accesul la secretul de stat;
- h) stabilește modul de determinare a mărimii prejudiciului cauzat sau care poate fi cauzat intereselor și/sau securității Republicii Moldova ori intereselor autorităților publice prin divulgarea sau pierderea informațiilor atribuite la secret de stat, precum și a prejudiciului cauzat proprietarului informațiilor în urma secretizării lor;

i) adoptă decizii privind transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat unor state străine sau organizații internaționale;

j) poate modifica, prin hotărâre, modul de acces la secretul de stat în cazul declarării stării de urgență, de asediu sau de război;

k) în limita competențelor, exercită și alte atribuții în domeniul secretului de stat.

(4) Autoritățile publice centrale și locale, în colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate:

a) asigură protecția informațiilor atribuite la secret de stat elaborate de ele, precum și a informațiilor atribuite la secret de stat ce le sînt transmise de către alte autorități publice sau persoane juridice;

b) asigură protecția informațiilor atribuite la secret de stat în unitățile din subordine, conform prevederilor legislației;

c) aprobă nomenclatoarele departamentale de informații ce urmează a fi secretizate și nomenclatoarele funcțiilor colaboratorilor cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat;

d) organizează funcționarea subdiviziunilor interioare de protecție a secretului de stat;

e) asigură, în limita competenței lor, realizarea măsurilor de control în privința cetățenilor cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat și solicită Serviciului de Informații și Securitate realizarea măsurilor de control ce țin de competența acestuia;

f) prezintă organelor competente propuneri privind perfecționarea sistemului național de protecție a secretului de stat;

g) în limita competenței, exercită și alte atribuții în domeniul secretului de stat.

(5) Serviciul de Informații și Securitate:

a) elaborează, împreună cu autoritățile administrației publice și Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat, și prezintă Guvernului spre aprobare proiecte de acte normative în domeniul protecției secretului de stat;

b) acordă asistență de specialitate autorităților publice și altor persoane juridice în organizarea protecției secretului de stat;

c) participă la elaborarea și realizarea măsurilor de protecție a secretului de stat în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice;

d) efectuează controlul asupra asigurării protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice (controlul interdepartamental) și în cadrul altor persoane juridice;

e) la cererea conducătorilor autorităților publice și ai altor persoane juridice, întreprinde măsuri de control în privința cetățenilor cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat;

f) participă, în modul stabilit, la eliberarea certificatelor de securitate pentru persoanele juridice în vederea efectuării lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat și la controlul asupra respectării de către titularii certificatelor de securitate a condițiilor care au constituit temei pentru acordarea acestora;

g) efectuează controlul și expertiza obiectivelor cu regim special în partea ce ține de respectarea cerințelor privind protecția secretului de stat;

h) organizează și coordonează certificarea și expertiza mijloacelor de protejare criptografică și tehnică a secretului de stat;

i) creează sisteme guvernamentale de telecomunicații, asigură funcționarea, securitatea, întreținerea, dezvoltarea și modernizarea acestor sisteme în scopul asigurării unui schimb protejat de informații atribuite la secret de stat;

j) conlucrează cu Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat în chestiuni ce țin de aplicarea prezentei legi;

k) constată cazurile de încălcare a normelor privind protecția secretului de stat;

l) în limita competențelor, exercită și alte atribuții în domeniul secretului de stat.

(6) Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat:

a) elaborează principiile conceptuale ale politicii de stat în domeniul protecției secretului de stat;

b) creează și perfecționează sistemul de protecție a secretului de stat, baza lui organizatorico-juridică;

c) asigură dirijarea metodic-organizatorică a sistemului de protecție a secretului de stat, funcționarea lui;

d) exercită controlul tehnic privind aplicarea legislației cu privire la protecția secretului de stat în cadrul organelor administrației publice, la întreprinderi, instituții, organizații și subdiviziunile lor structurale, indiferent de forma de proprietate, la reprezentanțele diplomatice și alte instituții ale Republicii Moldova din străinătate;

e) organizează și coordonează activitatea organelor administrației publice, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și subdiviziunilor structurale ale acestora, indiferent de forma de proprietate, privind asigurarea regimului secret și a protecției tehnice a informațiilor despre comenzile de stat, contractele și programele referitoare la apărarea națională, lucrările de mobilizare, securitate, mărimea rezervelor de stat, precum și la realizarea unor decizii din domeniul politicii externe;

f) elaborează, împreună cu autoritățile administrației publice și cu Serviciul de Informații și Securitate, și prezintă Guvernului spre aprobare proiecte de acte normative în domeniul protecției secretului de stat;

g) organizează investigații științifice cu privire la elaborarea bazelor conceptuale ale politicii de stat în domeniul protecției secretului de stat, a criteriilor de evaluare a prejudiciului adus statului în cazul scurgerii informației care constituie secret de stat;

h) efectuează, împreună cu organele administrației publice și organizațiile științifice, o analiză a dezvoltării mijloacelor tehnice în domeniul protecției informației;

i) înregistrează, în conformitate cu prezenta lege, nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate;

j) elaborează Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat și îl prezintă Guvernului spre aprobare, face propuneri privind modificarea și completarea acestui nomenclator;

k) eliberează certificate de securitate în modul stabilit de prezenta lege;

l) controlează termenele de acțiune a parafei de secretizare stabilite anterior pentru informațiile păzite, informează Guvernul despre necesitatea prelungirii termenelor de secretizare a informațiilor ce prezintă o valoare deosebită pentru stat;

m) elaborează și prezintă Guvernului propuneri de pronosticare a cheltuielilor bugetului de stat pentru măsurile de protecție a secretului de stat;

n) colaborează, în limita competențelor, cu organele similare ale altor state în domeniul protecției reciproce a informației secrete transmise în baza contractelor (acordurilor) internaționale, soluționează chestiunile protecției organizatorico-juridice a informațiilor, participă la expertiza proiectelor contractelor (acordurilor) menționate.

[Art.5 modificat prin Legea nr.8 din 10.02.2011, în vigoare 22.02.2011]

Capitolul II

ATRIBUIREA INFORMAȚIILOR LA SECRET DE STAT

Articolul 6. Principiile de atribuire a informațiilor la secret de stat și de secretizare a acestor informații

(1) Atribuirea informațiilor la secret de stat și secretizarea acestora se efectuează în baza principiilor legalității, argumentării și oportunității.

(2) Legalitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în corespunderea acestor informații cu prevederile art.7 și 8 din prezenta lege și cu legislația privind secretul de stat.

(3) Argumentarea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea caracterului rațional al secretizării unor informații concrete, a eventualelor consecințe economice și de altă natură ale acestei acțiuni, ținând cont de echilibrul dintre interesele primordiale ale statului, ale societății și ale cetățeanului.

(4) Oportunitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea unor restricții privind accesul și răspîndirea informațiilor respective fie din momentul elaborării/primirii lor, fie din timp.

Articolul 7. Informațiile atribuite la secret de stat

(1) În modul stabilit de prezenta lege sînt atribuite la secret de stat informațiile:

1) din domeniul apărării naționale privind:

a) conținutul planurilor strategice și operative, al documentelor ce țin de conducerea operațiunilor de luptă privind pregătirea și derularea operațiunilor, desfășurarea strategică, operativă și de mobilizare a trupelor, alți indicatori importanți ce caracterizează organizarea, efectivul, dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii Moldova;

b) direcțiile de dezvoltare a unor tipuri de armament, de tehnică militară și specială, cantitatea și caracteristicile lor tehnico-tactice, organizarea și tehnologiile de producere, lucrările științifice teoretice și experimentale legate de crearea modelelor noi de armament, tehnică militară și specială sau modernizarea acestora, alte lucrări planificate sau efectuate în interesele apărării naționale;

c) forțele și mijloacele protecției civile, capacitățile de care dispun localitățile și unele obiective separate pentru protecția, evacuarea și dispersarea populației, asigurarea activităților sociale vitale ale populației și a activității de producere a persoanelor juridice în perioada de război, de asediu sau de urgență, precum și în cazul situațiilor excepționale;

d) dislocarea, destinația, gradul de pregătire și de securitate a obiectivelor cu regim special, proiectarea, construirea și exploatarea acestora, repartizarea terenului, subsolului și acvatoriului pentru asemenea obiective;

e) datele și caracteristicile geodezice, gravimetrice, cartografice și hidrometeorologice care prezintă importanță pentru apărarea statului;

2) din domeniul economiei, științei și tehnicii privind:

a) planurile și potențialul de mobilizare a economiei naționale, rezervele și volumul livrărilor de materiale strategice, datele generalizate despre nomenclatura și nivelul stocurilor, volumul livrărilor, alocării, depunerii, împrăștiării acestora, amplasarea și volumul real al rezervelor materiale de stat;

b) utilizarea transporturilor, comunicațiilor, a potențialului altor ramuri și obiective ale infrastructurii naționale în scopul asigurării capacității de apărare și a securității statului;

c) planurile, conținutul, volumul, finanțarea și îndeplinirea comenzilor de stat pentru asigurarea securității statului și a necesităților sale de apărare;

d) planurile, volumul și alte caracteristici importante privind extragerea, producerea și realizarea unor tipuri strategice de materie primă și produse;

e) operațiunile ce țin de confecționarea semnelor bănești și a titlurilor de valoare emise de stat, păstrarea și protecția lor contra falsificării, emiterea, schimbul și retragerea lor din circulație;

f) lucrările științifice teoretice, experimentale de construcții și proiectare, în baza cărora pot fi create tehnologii avansate, tipuri noi de producție, produse și procese tehnologice, care prezintă importanță pentru apărarea și economia națională sau care influențează esențial activitatea economică externă, interesele și/sau securitatea statului;

3) din domeniul relațiilor externe privind:

a) activitatea de politică externă, relațiile economice externe ale Republicii Moldova, a căror divulgare prematură poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

b) colaborarea militară, tehnico-științifică și de altă natură a Republicii Moldova cu statele străine și organizațiile internaționale, dacă divulgarea acestor informații va cauza, inevitabil, prejudicii intereselor și/sau securității statului;

c) activitatea externă a statului în domeniile financiar, creditar și valutar, dacă divulgarea acestor informații va cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

4) din domeniul securității statului și asigurării ordinii de drept privind:

a) efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele și rezultatele activităților de informații, de contrainformații și operative de investigații;

b) persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organele care desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații;

c) forțele, mijloacele și metodele de asigurare a protecției de stat părții vătămate, martorilor și altor persoane care acordă ajutor în procesul penal;

d) paza frontierei de stat a Republicii Moldova;

e) planurile, organizarea, finanțarea, efectivul, forțele, mijloacele și metodele de asigurare a securității persoanelor beneficiare de protecție de stat, precum și paza sediilor de lucru și a reședințelor acestora;

f) sistemele de telecomunicații guvernamentale și alte tipuri de rețele de telecomunicații electronice care asigură necesitățile autorităților publice, apărării naționale, securității statului și menținerii ordinii publice;

g) organizarea, conținutul, starea și planurile de dezvoltare a protecției criptografice și tehnice a secretului de stat, conținutul și rezultatele cercetărilor științifice în domeniul criptografiei referitor la protecția secretului de stat;

h) sistemele și mijloacele de protecție criptografică a secretului de stat, proiectarea, producerea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

i) cifrurile de stat, elaborarea, crearea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

j) organizarea regimului secret în cadrul autorităților publice și în al altor persoane juridice, planurile și măsurile în domeniul protecției secretului de stat;

k) alte metode, forme și mijloace de protecție a secretului de stat;

5) din sfera activității autorităților publice privind:

a) conținutul extraselor, comentariilor, proiectelor, părților acestora, al altor acte de uz intern ale autorităților publice, a căror divulgare ar putea conduce la divulgarea informațiilor atribuite la secret de stat;

b) activitatea de elaborare, modificare, completare, definitivare a actelor oficiale, alte proceduri și activități ale autorităților publice de colectare și prelucrare a informațiilor care, în modul prevăzut de legislație, urmează să fie atribuite la secret de stat;

c) activitatea de examinare și deliberare în cadrul autorităților publice și între acestea în probleme din domeniile în care informațiile sînt atribuite la secret de stat.

(2) Motivarea necesității de a atribui informațiile la secret de stat, în baza principiilor de atribuire a informațiilor la secret de stat și secretizare a acestora, revine autorităților publice și altor persoane juridice care au elaborat/primit aceste informații.

Articolul 8. Informațiile care nu se atribuie la secret de stat

(1) Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate informațiile privind:

- a) faptele de încălcare a drepturilor și libertăților omului și ale cetățeanului;
- b) starea mediului înconjurător, calitatea produselor alimentare și a obiectelor de uz casnic;
- c) accidentele, catastrofele, fenomenele naturale periculoase și alte evenimente extraordinare care periclitizează securitatea cetățenilor;
- d) starea sănătății populației, nivelul ei de trai, inclusiv alimentația, îmbrăcămintea, deservirea medicală și asigurarea socială, indicatorii sociodemografici;
- e) starea sănătății persoanelor care ocupă funcții de demnitate publică;
- f) faptele de încălcare a legii de către autoritățile publice și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestora;
- g) starea reală de lucruri în domeniul învățământului, culturii, comerțului, agriculturii și al ordinii de drept.

Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate și alte informații conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Se interzice secretizarea informațiilor în cazul în care aceasta ar putea limita accesul la informațiile de interes public, s-ar putea răsfrînge negativ asupra realizării programelor de stat și de ramură ale dezvoltării social-economice și culturale sau ar putea reține concurența dintre agenții economici.

Articolul 9. Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat

(1) În scopul promovării unei politici de stat unice în domeniul atribuirii informațiilor la secret de stat și al secretizării lor, Guvernul aprobă Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat în care sînt incluse și autoritățile publice cu împuterniciri de dispoziție asupra acestor informații.

(2) Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi revizuit în caz de necesitate.

Articolul 10. Nomenclatoare departamentale de informații care urmează a fi secretizate

(1) În baza și în limitele Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat și în scopul concretizării și sistematizării informațiilor în domeniile lor de activitate, autoritățile publice indicate în Nomenclator elaborează nomenclatoare departamentale detaliate de informații care urmează a fi secretizate. În caz de necesitate, pot fi elaborate nomenclatoare interdepartamentale detaliate de informații care urmează a fi secretizate.

(2) Persoanele juridice care efectuează lucrări cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat elaborează, după caz, în coordonare cu beneficiarul acestor lucrări, nomenclatoare detaliate separate de informații care urmează a fi secretizate.

(3) Nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate conțin informații asupra cărora au împuterniciri de dispoziție autoritățile publice în cauză, în acestea stabilindu-se gradele și termenele de secretizare a informațiilor. Nomenclatoarele menționate trebuie să corespundă Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat.

(4) Nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate, precum și modificările și completările la acestea, coordonate cu Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat, se aprobă de către conducătorii autorităților publice cu împuterniciri de dispoziție asupra informațiilor în cauză și nu sînt date publicității. Cîte un exemplar al nomenclatoarelor departamentale de informații care urmează a fi secretizate se transmite pentru înregistrare Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat și Serviciului de Informații și Securitate.

(5) Conducătorii autorităților publice cu împuterniciri de dispoziție asupra informațiilor atribuite la secret de stat sînt obligați să revizuiască periodic, cel puțin o dată la 5 ani, conținutul nomenclatoarelor departamentale de informații care urmează a fi secretizate în ceea ce privește argumentarea secretizării informațiilor și corespunderea cu gradele de secretizare stabilite anterior.

Capitolul III

SECRETIZAREA ȘI DESECRETIZAREA INFORMAȚIILOR

Articolul 11. Gradele de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat și parafele de secretizare pentru purtătorii materiali de asemenea informații

(1) Gradul de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat trebuie să corespundă gravității prejudiciilor ce pot fi cauzate intereselor și/sau securității Republicii Moldova în cazul divulgării sau pierderii acestor informații.

(2) Sînt stabilite 4 grade de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat și 4 parafe de secretizare corespunzătoare pentru purtătorii materiali de asemenea informații:

a) “Strict secret” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate aduce prejudicii deosebit de grave intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

b) “Secret” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate dăuna grav intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

c) “Confidențial” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate dăuna intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

d) “Restrictionat” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate fi în dezavantajul intereselor și/sau securității Republicii Moldova sau poate să conducă la divulgarea unei informații secretizate cu parafa “Strict secret”, “Secret” sau “Confidențial”.

(3) Nu se admite aplicarea parafelor de secretizare menționate la alin.(2) în vederea secretizării informațiilor care nu sînt atribuite la secret de stat.

(4) Pagini, paragrafe, secțiuni dintr-un anumit document sau din anexele la acesta pot necesita atribuirea unor grade diferite de secretizare și trebuie, în acest caz, să poarte mențiunea corespunzătoare. Gradul de secretizare atribuit documentului ca întreg coincide cu acela al părții sale căreia i s-a atribuit gradul de secretizare cel mai înalt.

(5) Purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat destinate unor anumite persoane sînt marcați suplimentar cu mențiunea “Personal”, iar cei ce se referă la mobilizare – cu litera “M”.

Articolul 12. Modul de secretizare a informațiilor

(1) Drept temei pentru secretizarea informațiilor elaborate/primate în cadrul activității de administrare, de producție, științifice și de altă natură a autorităților publice și a altor persoane juridice este corespunderea lor cu art.7 și 8 din prezenta lege, cu Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat și cu nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate. La secretizarea acestor informații, pe purtătorii lor materiali se aplică parafa de secretizare corespunzătoare.

(2) În cazul în care informațiile elaborate/primate nu pot fi identificate cu informațiile ce se conțin în nomenclatorul corespunzător, persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice sînt obligate să asigure secretizarea preliminară a informațiilor elaborate/primate conform gradului de secretizare estimat și, în termen de o lună, să prezinte persoanei cu funcție de răspundere care a aprobat nomenclatorul menționat propuneri privind modificarea/completarea lui.

(3) Conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice care au aprobat nomenclatorul respectiv sînt obligați, în termen de 3 luni, să organizeze evaluarea de către experți a propunerilor primite și să ia decizia de modificare/completare a nomenclatorului în vigoare sau de eliminare a parafei de secretizare atribuite preliminar. În caz de necesitate și în modul stabilit, se înaintează propuneri argumentate privind modificarea și/sau completarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat.

(4) Nomenclatoarele funcțiilor angajaților cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat se întocmesc cu consultarea Serviciului de Informații și Securitate și se aprobă de către conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice care elaborează/primesc asemenea informații.

Articolul 13. Termenele de secretizare a informațiilor

(1) Pentru informațiile avînd gradul de secretizare “Strict secret” se stabilește un termen de secretizare de pînă la 25 de ani, pentru informațiile cu gradul “Secret” – un termen de pînă la 15 ani, pentru informațiile cu gradul “Confidențial” – de pînă la 10 ani și pentru informațiile cu gradul “Restrictionat” – de pînă la 5 ani.

(2) Pentru informațiile despre persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organe ce desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații se stabilește un termen de secretizare nelimitat.

(3) În cazuri excepționale, pentru anumite informații atribuite la secret de stat, Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat poate prelungi termenul de secretizare.

(4) Termenul de secretizare a informațiilor începe din ziua în care pe purtătorul material de informații atribuite la secret de stat a fost aplicată parafa de secretizare.

Articolul 14. Mențiunile aplicate pe purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat

(1) Purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat trebuie să conțină:

- a) parafa de secretizare;
- b) numărul de înregistrare;
- c) data și termenul de secretizare a informațiilor;
- d) funcția, numele, prenumele și semnătura persoanei cu funcție de răspundere care a secretizat informațiile.

(2) Parafa de secretizare trebuie să fie aplicată în partea superioară a fiecărei pagini, iar fiecare pagină va fi numerotată. Dacă documentul urmează să fie distribuit în mai multe exemplare, fiecare dintre acestea va purta un număr de exemplare, care apare pe prima pagină împreună cu numărul total de pagini.

(3) În cazul în care mențiunile nu pot fi aplicate nemijlocit pe purtătorul material de informații atribuite la secret de stat, ele se indică în documentația de însoțire a acestuia.

Articolul 15. Modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat

(1) Modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat se face în cazurile în care se modifică gradul de secretizare al informațiilor conținute de aceștia.

(2) Modificarea parafei de secretizare în legătură cu reducerea gradului de secretizare al categoriilor de informații prevăzute în Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat și în nomenclatoarele departamentale de informații care urmează a fi secretizate se efectuează în termen de 6 luni. În toate celelalte cazuri, modificarea parafei de secretizare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat se efectuează în termen de 3 luni de la reducerea gradului de secretizare al informațiilor conținute de ele.

(3) În cazul majorării gradului de secretizare al informațiilor, modificarea parafei de secretizare se face imediat.

(4) Decizia de modificare a parafei de secretizare se adoptă de către persoana cu funcție de răspundere care a secretizat informația sau de către succesorul ei de drept. Despre modificarea parafei de secretizare se informează alte autorități publice sau persoane juridice cărora le-a fost expediat documentul.

(5) Dacă documentul primit de la o altă autoritate publică sau persoană juridică urmează a fi secretizat sau acestui document i-a fost atribuită incorect parafa de secretizare, atunci destinatarul trebuie să informeze expeditorul imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data înregistrării documentului, expunând motivele secretizării ori modificării parafei de secretizare. Destinatarul care a înaintat propunerea de secretizare sau de modificare a parafei de secretizare este înștiințat asupra deciziei luate de către expeditor.

(6) Modificarea parafei de secretizare a documentelor secrete selectate pentru arhivele de stat se efectuează de către arhivele de stat împreună cu autoritățile publice sau cu alte persoane juridice, iar, după caz, cu succesorii lor de drept, ale căror documente se păstrează în arhive.

Articolul 16. Limitarea drepturilor de proprietate ale persoanelor juridice și cetățenilor asupra informațiilor în legătură cu secretizarea lor

(1) Conducătorii autorităților publice cu împuterniciri de dispoziție asupra informațiilor atribuite la secret de stat sînt în drept să adopte decizii privind secretizarea informațiilor aflate în proprietatea persoanelor juridice și a cetățenilor (în continuare – *proprietarul informațiilor*) dacă aceste informații sînt atribuite, în modul stabilit, la secret de stat. Informațiile în cauză sînt secretizate la propunerea proprietarului informațiilor sau din inițiativa autorității publice interesate.

(2) Prejudiciul material cauzat proprietarului informațiilor în legătură cu secretizarea lor urmează a fi reparat de către stat în modul stabilit în contractul încheiat între proprietar și autoritatea publică în dispoziția căreia trec aceste informații. Contractul prevede, de asemenea, obligația proprietarului informațiilor de a nu le

divulga, modul și condițiile protecției secretului de stat, consimțământul proprietarului informațiilor privind exercitarea dreptului de proprietate cu restricțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Dacă proprietarul informațiilor refuză să încheie contract sau încalcă prevederile acestuia, în temeiul unei hotărâri definitive a instanței de judecată, informațiile atribuite la secret de stat și purtătorii lor materiali sînt trecuți în proprietatea statului, cu condiția restituirii preliminare și depline a costului informațiilor proprietarului. Fostul proprietar este preavizat în scris privind răspunderea pentru divulgarea secretului de stat, prevăzută de legislația în vigoare.

(4) Proprietarul informațiilor este în drept să atace în instanța de judecată acțiunile persoanelor cu funcții de răspundere care, în opinia sa, îi lezează drepturile. Dacă instanța de judecată recunoaște că acțiunile persoanelor cu funcții de răspundere sînt nelegitime, modul de reparare a prejudiciului cauzat proprietarului informațiilor este stabilit printr-o hotărîre a instanței de judecată, conform legislației.

Articolul 17. Contestarea deciziei de secretizare a informațiilor

(1) Orice cetățean sau persoană juridică are dreptul să se adreseze persoanelor cu funcții de răspundere care au secretizat anumite informații cu o cerere motivată privind desecretizarea acestor informații. Persoanele cu funcții de răspundere în cauză sînt obligate, în termen de o lună, să dea un răspuns scris cetățeanului sau persoanei juridice la această cerere.

(2) Persoanele cu funcții de răspundere care se eschivează de la examinarea în fond a cererii poartă răspundere conform legislației.

(3) Decizia de secretizare a informațiilor poate fi contestată la organul sau la persoana cu funcție de răspundere ierarhic superioară, la Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat sau în instanța de contencios administrativ. În cazul respingerii cererii înaintate în ordine ierarhică, cetățeanul sau persoana juridică are dreptul să conteste în instanța de contencios administrativ decizia organului sau a persoanei cu funcție de răspundere ierarhic superioară. Dacă una dintre aceste autorități recunoaște secretizarea drept neîntemeiată, informațiile respective urmează a fi desecretizate în modul stabilit de prezenta lege.

(4) Instanța de contencios administrativ examinează cererea conform prevederilor Legii contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000.

Articolul 18. Desecretizarea informațiilor

(1) Drept temei pentru desecretizarea informațiilor servesc:

- a) expirarea termenului de secretizare a informațiilor;
- b) schimbarea circumstanțelor obiective, ca urmare a căreia protecția ulterioară a anumitor informații atribuite la secret de stat devine inoportună;
- c) modificarea art.7 și 8 din prezenta lege, modificarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat sau a nomenclatoarelor departamentale de informații care urmează a fi secretizate;
- d) existența unei decizii care constată drept neîntemeiată secretizarea informațiilor.

(2) Desecretizarea informațiilor se face de către persoanele cu funcții de răspundere cu împuterniciri de secretizare a informațiilor respective.

(3) Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat, precum și conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice sînt împuterniciți să desecretizeze informațiile care au fost secretizate în mod neîntemeiat de către persoanele cu funcții de răspundere din subordine.

(4) Conducătorii arhivelor de stat sînt împuterniciți să desecretizeze purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat care se păstrează în fondurile închise ale arhivelor, cu condiția că organizația întemeietoare a fondului sau succesorul ei de drept le delegă astfel de împuterniciri. În caz de lichidare a organizației întemeietoare a fondului și de lipsă a succesorului ei de drept, chestiunea desecretizării purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat este examinată de către Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat.

Capitolul IV

DISPUNEREA DE INFORMAȚII ATRIBUITE LA SECRET DE STAT

Articolul 19. Transmiterea reciprocă a informațiilor atribuite la secret de stat între autoritățile publice și alte persoane juridice

(1) Transmiterea reciprocă a informațiilor atribuite la secret de stat între autoritățile publice și alte persoane juridice care nu sînt în raporturi de subordonare și nu execută lucrări comune se efectuează cu permisiunea autorității publice cu împuterniciri de dispoziție asupra acestor informații.

(2) Autoritățile publice și alte persoane juridice care solicită furnizarea unor informații atribuite la secret de stat sînt obligate să creeze condiții ce ar asigura protecția acestor informații. Conducătorii lor poartă răspundere personală pentru încălcarea restricțiilor privind familiarizarea cu informații atribuite la secret de stat.

(3) Drept condiție obligatorie de transmitere a informațiilor atribuite la secret de stat autorităților publice este îndeplinirea de către acestea a cerințelor prevăzute la art.32 alin.(3), iar în cazul celorlalte persoane juridice – prezența certificatului de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat.

(4) Modul de transmitere reciprocă a informațiilor atribuite la secret de stat între autoritățile publice și alte persoane juridice este stabilit de Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în autoritățile publice și alte persoane juridice.

Articolul 20. Transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat în legătură cu efectuarea unor lucrări comune și a altor lucrări

(1) Transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat persoanelor juridice sau cetățenilor, în legătură cu efectuarea unor lucrări comune și a altor lucrări, se face de către beneficiarul acestor lucrări, cu permisiunea autorității publice cu împuterniciri de dispoziție asupra acestor informații și numai în volumul necesar pentru efectuarea lucrărilor respective. Totodată, înainte de a transmite informațiile atribuite la secret de stat, beneficiarul este obligat să se convingă că persoana juridică dispune de certificat de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor avînd un anumit grad de secretizare, iar cetățenii – au dreptul de acces la informațiile atribuite la secret de stat în forma corespunzătoare.

(2) În timpul efectuării lucrărilor comune și a altor lucrări și a apariției, în legătură cu aceasta, a necesității de a utiliza informații atribuite la secret de stat, persoanele juridice, inclusiv cele cu capital privat, pot încheia cu alte persoane juridice care dispun de certificat de securitate contracte de folosire a serviciilor prestate de către subdiviziunile lor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat, fapt ce se notifică în certificatul de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat.

(3) Contractul pentru efectuarea lucrărilor comune și a altor lucrări, încheiat în modul stabilit de lege, prevede obligațiile reciproce ale părților de a asigura integritatea informațiilor atribuite la secret de stat atît în procesul efectuării lucrărilor, cît și după încheierea lor, precum și condițiile de finanțare a lucrărilor (serviciilor) de protecție a secretului de stat.

(4) Dacă în timpul efectuării lucrărilor comune și a altor lucrări executantul încalcă obligațiile de protecție a secretului de stat, beneficiarul are dreptul să suspende executarea comenzii pînă la lichidarea încălcărilor, iar în cazul încălcărilor repetate – să solicite anularea comenzii și a certificatului de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate. Prejudiciul material cauzat de către executant statului, în persoana beneficiarului, urmează a fi reparat conform legislației.

(5) Modul de transmitere a informațiilor atribuite la secret de stat în legătură cu efectuarea unor lucrări comune și a altor lucrări este stabilit de Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

Articolul 21. Transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat altor state sau organizațiilor internaționale

(1) Pentru a fi adoptată decizia privind transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat altor state sau organizațiilor internaționale, autoritatea publică prezintă Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat o propunere motivată, avizată de către Serviciul de Informații și Securitate și de autoritatea publică cu împuterniciri de dispoziție asupra acestor informații.

(2) Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat adoptă o concluzie de expertiză privind posibilitatea și oportunitatea transmiterii informațiilor atribuite la secret de stat.

(3) Decizia privind transmiterea informațiilor atribuite la secret de stat altor state sau organizațiilor internaționale se adoptă de Guvern în baza concluziei de expertiză a Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.

(4) Obligațiile părții care primește informațiile atribuite la secret de stat privind protecția acestora sînt stipulate în acordul (contractul) încheiat.

Capitolul V

PROTECȚIA SECRETULUI DE STAT

Articolul 22. Organele de protecție a secretului de stat

(1) Organele de protecție a secretului de stat sînt:

- a) Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat;
- b) Serviciul de Informații și Securitate;
- c) autoritățile publice și alte persoane juridice și subdiviziunile lor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat.

(2) Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat este un organ colegial care coordonează activitatea autorităților publice în domeniul protecției secretului de stat. Comisia interdepartamentală își exercită atribuțiile potrivit unui regulament aprobat de Guvern.

(3) Serviciul de Informații și Securitate organizează și asigură protecția secretului de stat conform atribuțiilor ce îi revin și potrivit legislației și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) Autoritățile publice și alte persoane juridice asigură protecția secretului de stat conform sarcinilor ce le revin și în limitele competențelor lor. De asigurarea protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice răspund conducătorii acestora. În funcție de volumul lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice formează subdiviziuni de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat și le stabilesc atribuțiile în conformitate cu Regulamentul privind asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, ținînd cont de specificul lucrărilor efectuate.

Articolul 23. Condițiile de păstrare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat

(1) Condițiile de păstrare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat se stabilesc prin Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

(2) În funcție de specificul activității autorității publice și a altor persoane juridice și în conformitate cu condițiile menționate la alin.(1), conducătorii acestora pot stabili condiții speciale de păstrare a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat.

Articolul 24. Perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat

(1) Perfectarea dreptului de acces la secretul de stat al cetățenilor Republicii Moldova se realizează în mod benevol, potrivit cu Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, și prevede:

- a) stabilirea necesității de a lucra cu informații atribuite la secret de stat;
- b) consimțămîntul scris al cetățeanului pentru aplicarea măsurilor de verificare din partea organelor competente;
- c) verificarea cetățeanului în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat;
- d) asumarea în scris de către cetățean a obligației privind păstrarea secretului de stat care îi va fi încredințat;
- e) acordul scris al cetățeanului pentru limitarea drepturilor sale în legătură cu accesul la secretul de stat, prevăzută de prezenta lege;
- f) familiarizarea cetățeanului, contra semnătură, cu normele ce prevăd răspunderea pentru încălcarea legislației privind secretul de stat;
- g) determinarea tipurilor, mărimii și a modului de acordare a compensațiilor în legătură cu efectuarea lucrărilor legate de accesul la secretul de stat;

h) luarea deciziei de către conducătorul autorității publice sau al altei persoane juridice privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat.

(2) În funcție de gradul de secretizare a informațiilor sînt stabilite:

a) următoarele forme de acces la secretul de stat:

- forma 1 – pentru lucrul cu informații atribuite la secret de stat avînd gradele de secretizare “Strict secret”, “Secret”, “Confidențial” și “Restricționat”;

- forma 2 – pentru lucrul cu informații atribuite la secret de stat avînd gradele de secretizare “Secret”, “Confidențial” și “Restricționat”;

- forma 3 – pentru lucrul cu informații atribuite la secret de stat avînd gradul de secretizare “Confidențial” și “Restricționat”;

- forma 4 – pentru lucrul cu informații atribuite la secret de stat avînd gradul de secretizare “Restricționat”;

b) și următoarele termene pentru care se perfectează dreptul de acces la secretul de stat:

- pentru forma 1 – 5 ani;

- pentru forma 2 – 7 ani;

- pentru forma 3 – 9 ani;

- pentru forma 4 – 12 ani.

(3) Durata dreptului de acces la secretul de stat nu poate depăși durata atribuțiilor care au servit drept temei pentru acordarea acestuia.

(4) Dreptul de acces la secretul de stat se acordă cetățenilor Republicii Moldova cu capacitatea de exercițiu deplină, începînd cu vîrsta de 18 ani, care solicită acest drept în legătură cu activitatea lor de serviciu, de producere, științifico-teoretică, sau în legătură cu studiile, printr-un ordin sau dispoziție scrisă a conducătorului autorității publice sau al altei persoane juridice în care acest cetățean lucrează, își îndeplinește serviciul sau studiază.

(5) Dreptul de acces la secretul de stat i se acordă conducătorului autorității publice sau al altei persoane juridice printr-un ordin sau dispoziție scrisă a persoanei cu funcție de răspundere care îl numește în funcție, iar în cazul în care autoritatea publică sau persoana juridică nu este subordonată altei autorități publice sau altei persoane juridice ori nu intră în domeniul lor de administrare, dreptul de acces la secretul de stat se acordă prin ordinul sau dispoziția scrisă a conducătorului autorității publice sau al altei persoane juridice care este beneficiară a lucrărilor legate de secretul de stat.

(6) Dacă solicitarea cetățeanului de a dispune de informații atribuite la secret de stat nu este legată de locul său de muncă, de serviciu sau de studii, dreptul de acces la secretul de stat poate fi acordat la locul desfășurării activității legate de secretul de stat.

(7) Decizia de acordare a dreptului de acces la secretul de stat este luată în termen de 5 zile de la primirea de către autoritatea publică sau altă persoană juridică a încheierii asupra materialelor verificării cetățeanului în legătură cu perfectarea dreptului de acces la secretul de stat.

(8) Obligațiile reciproce ale administrației și ale persoanei căreia i se perfectează dreptul de acces la secretul de stat se stipulează în contractul de angajare în muncă (în serviciu).

(9) Reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat se face în cazurile:

a) expirării termenului pentru care a fost perfectat acest drept, dacă este necesar să se lucreze în continuare cu informații atribuite la secret de stat;

b) perfectării unei alte forme de acces la secretul de stat în legătură cu necesitatea de a lucra cu informații atribuite la secret de stat cu un grad mai înalt de secretizare.

(10) Fiecare dintre autoritățile publice sau alte persoane juridice care lucrează cu secrete de stat trebuie să țină un registru privind personalul său cu drept de acces la secretul de stat.

(11) În activitatea cu utilizarea secretelor interstatale, la realizarea colaborărilor pot fi atrași savanți, specialiști, traducători, lucrători tehnici și alți specialiști care, conform legislației în vigoare a statului lor, au acces la secretele de stat.

Articolul 25. Refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat

(1) Dreptul de acces la secretul de stat îi este refuzat cetățeanului în cazurile:

a) în care acesta nu expune o necesitate motivată de a lucra cu informații atribuite la secret de stat;

b) sprijinirii de către acesta a activității unui stat străin, a unei organizații străine sau a reprezentanților acestora, precum și a unor cetățeni străini sau apatrizi ce cauzează prejudicii intereselor și/sau securității Republicii Moldova sau în cazul participării cetățeanului la activitatea unor partide sau asociații obștești a căror activitate este suspendată, limitată sau interzisă în modul stabilit de lege;

c) descoperirii, în urma măsurilor de verificare, a altor acțiuni ale acestuia care prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova;

d) refuzului acestuia de a-și da consimțământul scris pentru aplicarea măsurilor de verificare din partea organelor competente, pentru limitarea drepturilor sale în legătură cu accesul la secretul de stat, prevăzută de prezenta lege, sau refuzului de a-și asuma obligația scrisă privind păstrarea secretului de stat ce îi va fi încredințat;

e) prezenței la acesta a antecedentelor penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, aflării acestuia sub urmărire penală sau al limitării de către instanța de judecată a capacității sale de exercițiu;

f) depunerii la autoritatea publică competentă a cererii de renunțare la cetățenia Republicii Moldova;

[Lit.g) exclusă prin Legea nr.127-XVIII din 23.12.2009, în vigoare 31.12.2009]

h) prezenței la acesta a unor contraindicații medicale pentru lucrul cu informațiile atribuite la secret de stat, conform nomenclatorului aprobat de Ministerul Sănătății;

i) comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat;

j) domicilierei permanente a cetățeanului peste hotare sau al perfectării documentelor pentru plecarea cu traiul permanent într-o altă țară;

k) neexecutării de către cetățean a obligațiilor privind păstrarea secretului de stat care i-a fost încredințat.

(2) Decizia privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat se adoptă de către conducătorul autorității publice sau al altei persoane juridice ținându-se cont de rezultatele verificării fiecărui cetățean în parte, se comunică în scris cetățeanului și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de judecată.

Articolul 26. Verificarea cetățenilor în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat

(1) Verificarea cetățenilor în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat se efectuează de către Serviciul de Informații și Securitate, în termen de o lună, în modul stabilit de prezenta lege și de Legea privind activitatea operativă de investigații. Numărul măsurilor de verificare este în dependență directă de gradul de secretizare al informațiilor la care va avea acces persoana.

(2) În cadrul verificării, Serviciul de Informații și Securitate stabilește prezența sau lipsa circumstanțelor prevăzute la art.25 alin.(1) lit.b), c), f), g), i), j) și k).

(3) Prezența sau lipsa circumstanțelor prevăzute la art.25 alin.(1) lit.a), d), e) și h) se stabilește de către autoritatea publică sau o altă persoană juridică care perfectează dreptul cetățeanului de acces la secretul de stat.

(4) Concluzia Serviciului de Informații și Securitate privind imposibilitatea de a acorda cetățeanului dreptul de acces la secretul de stat este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă nu exclude o solicitare repetată în cazul înlăturării împrejurărilor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat.

(5) Nu se admite numirea (angajarea) cetățeanului într-o funcție care implică lucrul cu informații atribuite la secretul de stat sau accesul la secretul de stat înainte de prezentarea concluziei asupra materialelor verificării cetățeanului.

Articolul 27. Suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat

(1) Dreptul de acces la secretul de stat este suspendat în cazurile:

a) punerii sub învinuire a cetățeanului pentru săvârșirea unei infracțiuni incompatibile cu activitatea ce presupune utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, pînă la pronunțarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile;

b) inițierii unei investigații de serviciu în legătură cu încălcarea obligației de nedivulgare a secretului de stat, pînă la terminarea investigației și adoptarea unei decizii definitive, dar nu pentru mai mult de 30 de zile.

(2) Dreptul de acces la secretul de stat poate fi suspendat în cazul necesității efectuării unei verificări suplimentare în legătură cu posibila apariție a circumstanțelor prevăzute la art.25, pînă la terminarea verificării, dar nu mai mult de 30 de zile.

(3) Dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazurile:

a) apariției sau descoperirii circumstanțelor prevăzute la art.25;

b) eliberării din funcția (încetării contractului individual de muncă) care implică lucrul cu informații atribuite la secret de stat;

c) încălcării, chiar și o singură dată, a obligațiilor prevăzute în contractul individual de muncă ce țin de protecția secretului de stat;

d) pierderii cetățeniei Republicii Moldova.

(4) Decizia privind suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat se adoptă de către persoana cu funcție de răspundere împuternicită să adopte decizia privind acordarea acestui drept și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de contencios administrativ.

(5) Cetățeanul al cărui drept de acces la secretul de stat a încetat, dacă îndeplinirea obligațiilor lui funcționale necesită acest drept, în modul prevăzut de legislația muncii, urmează să fie transferat la un alt loc de muncă (la o altă funcție), care nu are nici o legătură cu informațiile atribuite la secret de stat, iar în cazul imposibilității transferului, urmează a fi concediat (eliberat din funcție) conform legislației în vigoare.

(6) Suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat nu eliberează cetățeanul de obligațiile asumate privind nedivulgarea secretului de stat.

(7) Modul de perfectare, reperfectare și încetare a dreptului de acces la secretul de stat se stabilește în Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

Articolul 28. Modul special de acces la secretul de stat

(1) Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului și deputații în Parlament, Prim-ministrul, membrii Guvernului, secretarul general al Guvernului, președintele Curții Constituționale, președintele Curții Supreme de Justiție, Procurorul General, directorul Serviciului de Informații și Securitate, directorul Serviciului de Protecție și Pază de Stat, guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, președintele Curții de Conturi, președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare, președinții de raioane și conducătorii altor autorități administrative centrale prevăzute de Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern au dreptul de acces la secretul de stat de la numirea (alegerea) lor în funcție. Accesul acestor persoane la secretul de stat de toate gradele de secretizare li se acordă în virtutea funcției deținute și după întocmirea obligației scrise privind nedivulgarea secretului de stat.

(2) Prevederile alin.(1) nu se aplică persoanelor care dețin cetățenia altui stat.

(3) Modul de acces la secretul de stat în cazul declarării stării de urgență, de asediu sau de război poate fi modificat prin hotărîre de Guvern.

(4) Accesul cetățenilor străini și al apatrizilor la secretul de stat se acordă în cazuri excepționale în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sau în temeiul dispoziției scrise a Prim-ministrului, adoptată în baza propunerilor Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat, ținînd cont de necesitatea asigurării intereselor și/sau securității Republicii Moldova.

[Art.28 completat prin Legea nr.58 din 01.04.2011, în vigoare 22.04.2011]

Articolul 29. Obligațiile cetățeanului privind nedivulgarea secretului de stat

Cetățeanul cărui i s-a perfectat dreptul de acces la secretul de stat este obligat:

a) să nu admită divulgarea, prin orice metodă, a secretului de stat care i-a fost încredințat sau i-a devenit cunoscut în legătură cu îndeplinirea obligațiilor funcționale;

b) să nu participe la acțiunile partidelor și asociațiilor obștești a căror activitate a fost suspendată, limitată sau interzisă în modul stabilit de lege;

c) să nu sprijine activitatea unui stat străin, a unei organizații străine sau a reprezentanților acestora, precum și a cetățenilor străini și apatrizilor ce cauzează prejudicii intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

d) să execute cerințele asigurării regimului secret;

e) să comunice persoanei cu funcție de răspundere care i-a acordat dreptul de acces la secretul de stat și subdiviziunii de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat despre apariția circumstanțelor prevăzute la art.25 sau a altor împrejurări ce împiedică păstrarea secretului de stat care i-a fost încredințat, precum și despre ieșirea sa de pe teritoriul Republicii Moldova;

f) să respecte alte prevederi ale legislației privind secretul de stat.

Articolul 30. Restrângerea exercițiului unor drepturi ale cetățeanului în legătură cu dreptul de acces și accesul la secretul de stat

Restrângerea exercițiului unor drepturi ale cetățeanului în legătură cu dreptul de acces și accesul la secretul de stat se poate referi la:

a) restricții de utilizare a descoperirilor și invențiilor ce conțin informații atribuite la secret de stat și de răspândire a acestor informații;

b) restrângerea dreptului la inviolabilitatea vieții private în timpul efectuării măsurilor de control în perioada perfectării (reperfectării) dreptului de acces la secretul de stat.

Articolul 31. Compensațiile acordate cetățenilor în legătură cu efectuarea lucrărilor legate de accesul la secretul de stat

(1) În cazul în care, în virtutea activității sale profesionale, cetățeanul lucrează permanent cu informații atribuite la secret de stat, acestuia i se stabilește un spor la salariu în funcție de gradul de secretizare a informațiilor la care are acces.

(2) Colaboratorilor subdiviziunilor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat, suplimentar la sporul prevăzut la alin.(1), li se stabilesc sporuri la salariu pentru vechimea în muncă (în serviciu) în cadrul acestor subdiviziuni.

(3) Mărimile și modul de acordare a sporurilor prevăzute la alin.(1) și (2), precum și alte tipuri de compensații acordate cetățenilor care lucrează în condiții de regim secret se stabilesc de Guvern.

Articolul 32. Certificatul de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat

(1) Activitatea persoanelor juridice, exceptând autoritățile publice, ce ține de utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, crearea mijloacelor de protejare a informației, realizarea măsurilor și/sau prestarea serviciilor de protecție a secretului de stat se desfășoară în baza certificatului de securitate eliberat de Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat în modul stabilit de prezenta lege.

(2) Certificatul de securitate se eliberează după efectuarea unei expertize speciale a persoanei juridice privind existența condițiilor pentru desfășurarea activității legate de secretul de stat și după atestarea conducătorului ei. Atestarea conducătorului persoanei juridice se efectuează în modul stabilit de Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

(3) Certificatul de securitate pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat se eliberează persoanei juridice cu condiția că ea:

a) trebuie să execute lucrările menționate în conformitate cu actele normative, competența, sarcinile, comenzile sau acordurile (contractele) de stat;

b) dispune de o încăpere pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, locuri de păstrare a documentelor secrete și a altor purtători materiali de informații atribuite la secret de stat, care corespund cerințelor de asigurare a caracterului secret al lucrărilor menționate, exclud posibilitatea accesului la ele al persoanelor neautorizate, garantează păstrarea purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat;

c) respectă cerințele legislației privind regimul secret al lucrărilor și al altor acțiuni legate de utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, privind modul de perfectare a dreptului de acces la secretul de stat și de

organizare a accesului la informațiile atribuite la secret de stat, de primire a cetățenilor străini, de utilizare a cifrurilor de stat și a mijloacelor criptografice etc.;

d) dispune de subdiviziuni de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat și/sau de colaboratori special pregătiți pentru activitatea de protecție a secretului de stat;

e) dispune de mijloace certificate de protejare a informațiilor.

Articolul 33. Protecția secretului de stat în caz de schimbare a funcțiilor subiecților raporturilor juridice

(1) În caz de reorganizare sau lichidare fie de încetare a lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, autoritățile publice și alte persoane juridice care dețin informații atribuite la secret de stat sînt obligate să întreprindă măsuri pentru asigurarea protecției acestor informații și a purtătorilor lor materiali.

(2) Purtătorii materiali de informații atribuite la secret de stat se distrug, se predau spre păstrare la arhivă sau se transmit în modul stabilit:

a) succesorului de drept al autorității publice sau al altei persoane juridice deținătoare de informații atribuite la secret de stat, în cazul în care acest succesor dispune de împuterniciri (certificat de securitate) pentru efectuarea lucrărilor cu utilizarea acestor informații;

b) autorității publice cu împuterniciri de dispoziție asupra acestor informații;

c) altei autorități publice sau persoane juridice, la decizia Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat.

Articolul 34. Protecția secretului de stat în cadrul ședințelor judiciare

Cauzele penale, civile și cele de contencios administrativ în cadrul cărora sînt prezentate informații atribuite la secret de stat se examinează în ședință închisă, cu respectarea regulilor de procedură, precum și a prevederilor prezentei legi.

Articolul 35. Protejarea tehnică și criptografică a informațiilor atribuite la secret de stat. Certificarea mijloacelor de protejare a informațiilor atribuite la secret de stat

(1) Protejarea tehnică și criptografică a informațiilor atribuite la secret de stat se efectuează în modul stabilit de Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

(2) Mijloacele de protejare a informațiilor atribuite la secret de stat trebuie să dispună de certificat privind corespunderea lor cu cerințele de protecție a informațiilor avînd gradul corespunzător de secretizare.

(3) Organizarea și coordonarea certificării și expertizei mijloacelor de protejare a informațiilor atribuite la secret de stat revin Serviciului de Informații și Securitate. Certificarea se efectuează conform actelor normative în domeniu și standardelor naționale ale Republicii Moldova.

Articolul 36. Finanțarea măsurilor de protecție a secretului de stat

(1) Activitatea autorităților publice, a altor persoane juridice finanțate din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale, precum și a subdiviziunilor lor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat, se finanțează de la bugetele respective, iar activitatea celorlalte persoane juridice – din mijloacele proprii.

(2) Controlul asupra cheltuielilor financiare pentru realizarea măsurilor de protecție a secretului de stat îl exercită conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice, subdiviziunile lor de control financiar intern, precum și reprezentanții special împuterniciți ai Curții de Conturi și ai Ministerului Finanțelor. Dacă acest control implică accesul la secretul de stat, persoanele menționate trebuie să posede dreptul de acces la informații avînd gradul de secretizare corespunzător.

Capitolul VI

CONTROLUL PRIVIND ASIGURAREA PROTECȚIEI SECRETULUI DE STAT ȘI RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA SECRETUL DE STAT

Articolul 37. Controlul privind asigurarea protecției secretului de stat

(1) Controlul privind asigurarea protecției secretului de stat se efectuează în scopul studierii și aprecierii stării reale privind păstrarea secretelor de stat, al depistării neajunsurilor și încălcărilor regimului secret, al constatării cauzelor apariției acestor neajunsuri și elaborării propunerilor în vederea prevenirii și lichidării acestora.

(2) Conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice, precum și subdiviziunile lor de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat sînt obligați să exercite controlul permanent privind asigurarea protecției informațiilor respective deținute de ele sau de persoanele juridice din subordine.

(3) Serviciul de Informații și Securitate este abilitat să efectueze controlul privind starea protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice. Concluziile Serviciului de Informații și Securitate, întocmite în baza rezultatelor controlului, sînt obligatorii spre executare pentru persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice și ale altor persoane juridice.

(4) Serviciul de Informații și Securitate este obligat să informeze Parlamentul asupra constatărilor și concluziilor rezultate din activitatea desfășurată pentru protecția secretului de stat.

(5) Controlul privind asigurarea protecției secretului de stat în aparatele Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului este organizat de către conducătorii acestor organe.

(6) Autoritățile publice și alte persoane juridice, în calitate de beneficiari ai lucrărilor cu utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, sînt obligate să controleze starea protecției acestor informații transmise antreprenorilor în legătură cu executarea comenzilor.

Articolul 38. Răspunderea pentru încălcarea legislației cu privire la secretul de stat

(1) Persoanele vinovate de încălcarea prezentei legi poartă răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară conform legislației.

(2) Persoanele cu funcții de răspundere avînd împuterniciri de dispoziție asupra informațiilor atribuite la secret de stat poartă răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară, conform legislației, pentru atribuirea neîntemeiată a informațiilor la secret de stat, pentru neluarea intenționată a deciziei privind atribuirea informațiilor la secret de stat, a căror divulgare poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului, precum și pentru luarea unor decizii neîntemeiate privind excluderea din nomenclatorul departamental a informațiilor atribuite la secret de stat.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE

Articolul 39.

(1) Prezenta lege intră în vigoare după expirarea termenului de 3 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

va elabora actele normative necesare executării prezentei legi;

va asigura ajustarea actelor normative ale organelor administrației publice la prevederile prezentei legi.

Articolul 40.

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.106-XIII din 17 mai 1994 cu privire la secretul de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.2, art.5), cu modificările ulterioare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 27 noiembrie 2008.

Nr.245-XVI.